

Sygn. akt I C 652/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Gałek

Protokolant: stażysta Emilia Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016r. w Radomiu na rozprawie

sprawy z powództwa H. R., H. R. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w L.

o zapłatę i nakazanie usunięcia linii napowietrznej

1. **oddala powództwo ;**

2. **zasądza solidarnie od H. R. i H. R. (1) na rzecz (...) Spółce Akcyjnej w L. kwotę 7217,00 zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu .**

SSO M. G.

Sygn. akt I C 652/15

UZASADNIENIE

Powodowie H. R. (2) i H. R. (1) w pozwie wniesionym w dniu 7 maja 2015r. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w L. wnosili o:

1. zasądzenie na ich rzecz solidarnie kwoty 149.808,00 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwanego z pasów gruntu - nieruchomości o długości 401 metrów i 7 metrów szerokości (linia napowietrzna 15 kV) oraz nieruchomości o długości 157 metrów i 2 metrów szerokości (linia kablowa 15 kV) przebiegających przez należące do powodów działki o nr (...) położonych w R. przy ul. (...), dla których prowadzone są księgi wieczyste przez Sąd Rejonowy w Radomiu VI Wydział Ksiąg Wieczystych za numerami (...), (...), (...), (...), za okres od 15 grudnia 2004 r. do 14 grudnia 2006 r.;

2. nakazanie usunięcia linii napowietrznej o długości 401 metrów usadowionej na działkach o nr (...) położonych w R. przy ul. (...), dla których prowadzona jest księga wieczysta przez Sąd Rejonowy w Radomiu VI Wydział Ksiąg Wieczystych za numerem (...), (...), (...), (...) - ewentualnie zasądzenie na rzecz powodów kwoty 1.900.000,00 złotych tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości z powodu usytuowania na działkach urządzeń przesyłowych uniemożliwiających przeprowadzenie planowanej przez nich inwestycji.

W uzasadnieniu pozwu powodowi wskazali, że są współwłaścicielami nieruchomości gruntowych położonych w R. przy ul. (...) składających się z działek nr (...).

Na części tych nieruchomości usytuowana została linia energetyczna kV 15 o długości 401 m i szerokości 7 m oraz, należące do właścicieli w/w działek, stacja transformatorowa i linia kablowa 15 kV o długości 157 m. Z urządzeń tych korzysta spółka (...) S.A., bez jakiegokolwiek tytułu prawnego.

W piśmie z 30 stycznia 2013 r. powodowie, chcąc w polubowny sposób rozwiązać sprawę, zażądali od pozwanego zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy oraz pobieranych pożytków za korzystanie ze stacji transformatorowej i linii kablowej 15 kV służącej do zasilania gminy J. k/R..

W odpowiedzi, pozwany w piśmie z 23.05.2013 r. stwierdził, że w przypadku linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV relacji (...) J. - R., istniejącej co najmniej od 1974r., nastąpiło, z uwagi na fakt wybudowania trwałych i widocznych urządzeń oraz ich użytkowanie przez wymagany okres czasu, zasiedzenie.

Zdaniem powodów twierdzenie (...) S.A. jest nieuzasadnione tak pod względem prawnym jak i faktycznym. Należy zaznaczyć, że dla zasiedzenia służebności konieczne jest jej nieprzerwane posiadanie przez posiadacza, w wypadku dobrej wiary 20 lat oraz przez 30 lat w złej wierze. Jak do tej pory nie nastąpiło wymagane przez prawo nieprzerwane posiadanie służebności przez okres pozwalający na stwierdzenie zasiedzenia, jak również żaden podmiot nie wystąpił z takim wnioskiem do sądu. Należy zaznaczyć, że poprzednikiem prawnym grupy (...) S.A., w skład której wchodzi (...) S.A., była jednoosobowa spółka Skarbu Państwa pod nazwą (...) S.A., zawiązana w sierpniu 1990r. Natomiast Grupa (...) powstała w maju 2007r. a pozwany, czyli (...) S.A. w listopadzie 2009 r. Żaden z tych podmiotów nie posiadał służebności przez wymagany do stwierdzenia zasiedzenia okres czasu. W związku z powyższym zarzut zasiedzenia należy uznać za całkowicie pozbawiony podstaw prawnych.

Na w/w działkach powodowie kontynuując rozpoczęte inwestycje zamierzają wybudować zespół budynków biurowych, magazynowy oraz handlowy. Projekt przewiduje, że zabudowana zostanie łącznie przestrzeń o powierzchni 8.297,25 m². W obecnym stanie faktycznym nie jest to jednak możliwe z powodu istniejącej napowietrznej linii energetycznej. Projekt zakłada jej likwidację, przewidując jednocześnie, że pozostawienie tego urządzenia zmusiłoby inwestora do zmniejszenia powierzchni użytkowej planowanych budynków o 27%. Z tego względu konieczne stało się zgłoszenie żądania nakazania usunięcia rzeczonych urządzeń.

W przypadku, gdyby Sąd uznał, że roszczenie o usunięcie linii napowietrznej nie zasługuje na uwzględnienie, powodowie zgłosili roszczenie ewentualne, polegające na żądaniu zapłaty kwoty 1.900.000,00 złotych, tytułem odszkodowania za utratę wartości nieruchomości z powodu niemożności wykonania zaplanowanej inwestycji ze względu na istniejącą linię energetyczną.

Zarządzeniem z dnia 22 maja 2015r. zwrócono pozew w zakresie żądania ewentualnego zapłaty odszkodowania (zarządzenie o zwrocie pozwu k. 43).

Strona pozwana (...) S.A. w L. w odpowiedzi na pozew wносиła o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powodów solidarnie kosztami procesu, w tym zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa radcy prawnego wg norm przepisanych.

Pozwany zgłosił następujące zarzuty:

1. nieudowodnienia prawa własności powodów do nieruchomości, na której posadowione są urządzenia energetyczne pozwanego;
2. brak podstaw do żądania pozwu, ponieważ pozwany dysponuje - nabytym w dobrej wierze - tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wskazanych w pozwie wynikającym ze zgody właścicieli nieruchomości na ułożenie energetycznej linii kablowej 15 kV oraz zasiedzenia .

Podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, w odniesieniu do trwałych i widocznych urządzeń energetycznych pozwanego w postaci odcinka napowietrznej linii 15 kV J. - R.

(poprzednia nazwa F. - J.) posadowionych na nieruchomości powodów W związku z powyższym pozwany podnosił, że włada nieruchomością w dobrej wierze i stan ten obezwładnia roszczenia powodów;

Ponadto, z ostrożności procesowej pozwany zarzucił:

1. niewykazanie (nieudowodnienie) przebiegu (trasy) energetycznej napowietrznej linii 15 kV i linii kablowej 15 kV przez nieruchomości powodów jak również obszaru powierzchni, jaki został wskazany w pozwie (3.121,00 m²), z którego bezumownie miałyby korzystać (...) S.A. na potrzeby swoich urządzeń;

2. żądane wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest zawyżone bowiem załączona do pozwu opinia biegłej sądowej L. Ż. nie może stanowić dowodu w niniejszej sprawie, została ona bowiem wydana do innej sprawy sądowej, która zarejestrowana jest pod sygn. akt VII C 1817/13 i dotyczy linii telekomunikacyjnych nienależących do pozwanego;

3. żądanie usunięcia linii energetycznych stanowi nadużycie prawa podmiotowego (własności nieruchomości) przez powodów w sytuacji, gdy nabyli nieruchomość, na której zlokalizowane są urządzenia energetyczne pozwanego w 2000 r. i 2009 r. tj. po ponad 50-ciu latach (w odniesieniu do napowietrznej linii energetycznej SN J. - R.) od daty ich posadowienia na gruncie. Powodowie o fakcie istnienia urządzeń na swoich nieruchomościach z całą pewnością wiedzieli i na nie godzili decydując się na ich zakup, a okoliczność, że na nieruchomości istnieje linia zapewne była czynnikiem, który wpłynął na wysokość ceny, za którą powodowie nabyli przedmiotową nieruchomość.

Co do linii kablowej - wyrazili wprost zgodę na realizację inwestycji polegającej na budowie stacji dealerskiej (...) w R. wraz z doprowadzającą infrastrukturą techniczną, w tym podziemnymi energetycznymi urządzeniami zasilającymi stację transformatorową (...) posadowioną na potrzeby zasilania w energię elektryczną w/w stacji dealerskiej i stanowiącą własność Spółki (...) sp. z o.o. w R..

Powodowie ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew pozwanego (pisma z dnia 12.11.2015r. i 28.01.2016r.) podnieśli następujące okoliczności:

1. wykładnia art. 292 k.c. w związku z art. 172 § 1 k.c. i art. 285 § 1 i 2 k.c. pozwalające na nabycie w drodze zasiedzenia przed 3 sierpnia 2008 r. służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego, są zdaniem strony powodowej niezgodne z art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1, art. 21 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji RP, a także z art. 1 Protokołu nr (...) do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, póź. 175);

2. nie można zasiedzieć służebności, w wypadku gdy podstawą wybudowania i eksploatacji linii energetycznej była decyzja administracyjna wydana w oparciu o art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. z 1974 r. Nr 10, póź. 64, ze zm.);

3. pozwany nie udowodnił nieprzerwanego posiadania służebności przez okres prowadzący do zasiedzenia (art. 172 § 1 i 2 k. c. w zw. z art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c.);

4. w wypadku gdyby Skarb Państwa nabył służebność przez zasiedzenie pozwany nie może doliczyć do okresu swojego posiadania czasu poprzednika tj. Skarbu Państwa, gdy był jej posiadaczem (art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 352 § 2, art. 292 i art. 172 k.c.);

5. przebieg linii przesyłowej znajdującej się na nieruchomości powodów został przez powodów zmieniony w 2007r., co powoduje, że zarzut zasiedzenia służebności jest nieuzasadniony gdyż dla linii przesyłowej podziemnej ewentualny bieg terminu zasiedzenia rozpoczął się w 2007r.;

6. pozwany nie udowodnił, że doszło do przekształceń własnościowych, w wyniku których stał się następcą prawnym Skarbu Państwa i innych podmiotów wskazanych jako jego poprzedników, a tym samym nie wykazał nabycia tytułu do korzystania z nieruchomości powodów od swoich poprzedników;

7. przedstawione przez pozwanego niepoświadczone kopie „dokumentów” zmierzają do obejścia przepisów o przeprowadzaniu dowodu z dokumentów tj. art. 129 § 2 i 3 k.p.c. i nie mogą być podstawą ustalenia, że pozwany nabył prawo do nieodpłatnego korzystania ze służebności przesyłu w wyniku zasiedzenia.

Odnosząc się do podziemnej linii kablowej średniego napięcia kV, powodowie wskazywali, że pozwany korzysta z niej bez tytułu prawnego. W szczególności za taki tytuł nie może uchodzić umowa nr (...) zawarta pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w R., a (...) S.A. W przedmiotowej umowie (...) sp. z o.o. zobowiązała się do wybudowania własnym kosztem stacji transformatorowej oraz umożliwienia (...) S.A. niezbędnej do realizacji przyłączenia budowy (rozbudowy) sieci w obrębie nieruchomości, a nie dla celów komercyjnych pozwanego oraz instalacji odbiorczych. Spółka miała zapewnić budowę urządzeń przesyłowo-odbiorczych, działających na potrzeby spółki. Urządzenia miały zatem doprowadzić energię elektryczną do przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. i to było wyłącznym przedmiotem umowy. Nie oznacza to jednak, iż spółka wyraziła zgodę na to, aby przez przedmiotowe nieruchomości przebiegała linia podziemna zaopatrująca w energię całą gminę J.. Pozwany bezumownie korzysta w ten sposób z nieruchomości powodów i wykorzystuje wybudowaną przez przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. linię kablową do własnych celów komercyjnych. L. ta przebiega obecnie w innym miejscu, a mianowicie na obrzeżach nieruchomości powodów. Wobec powyższego bieg ewentualnego zasiedzenia służebności przesyłu w stosunku do linii podziemnej rozpoczął się dopiero w 2007 r., a co za tym idzie nie może uprawniać do podnoszenia skutecznie zarzutu zasiedzenia nieruchomości w części na której biegnie linia podziemna.

Na rozprawie w dniu 14 stycznia 2016r Sąd postanowił ograniczyć rozprawę do zarzutu zasiedzenia jako mającego bezpośredni wpływ na wynik sprawy (k. 234).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powodowie małżonkowie H. i H. R. (1) nabywali przedmiotowe nieruchomości oznaczone w ewidencji gruntów jako działki o nr (...) położone w R. przy ul. (...) od 2000 do 2014r.

W dniu 19.05.2000r. nabyli działkę nr (...). W dniu 19.10.2009r. działki (...). W dniu 21.05.2014r. działki (...)(...).

W chwili nabycia przez powodów własności nieruchomości przebiegała przez nie energetyczna napowietrzna linia przesyłowa średniego napięcia 15 kV (...) J. - R. (poprzednia nazwa 30 kV F.-J.) (odpisy ksiąg wieczystych (...) – k. 213-117, wyjaśnienia i zeznania stron złożone na rozprawie w dniu.)

Napowietrzna energetyczna linia przesyłowa została wybudowana w 1959r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. z 1950, nr 28, póź. 256) (zaświadczenie Lokalizacji Szczegółowej wydane przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w R. z dnia 9 czerwca 1959 r., którym dokonano zatwierdzenia lokalizacji linii 30 kV F. -J. we wsi W. k.60; instrukcja szczegółowa linii 30 kV F. - J. potwierdza oprócz istnienia w/w linii także wykonywanie na niej zabiegów eksploatacyjnych, konserwacyjnych w datach 16 listopada 1971 r., 30 października 1971 r., 19 czerwca 1973 r. oraz w okresach od kwietnia do lipca 1969 r., w maju 1970 r., w sierpniu 1971 r. i w czerwcu 1972 r.

Urządzenia energetyczne w postaci linii napowietrznej 30 kV F. -J. (aktualnie 15 kV J. - R.) zostały przyjęte na stan środków trwałych poprzednika pozwanego po nadaniu im numerów inwentarzowych (księgowych) 260- (...). Od tego momentu w zapisach księgowych pozwanego sporna linia funkcjonuje pod wskazanym numerem (wyciąg z książki majątkowej pozwanego na rok 1984, 1993 i 1995 - Grupa środków trwałych k.67-69; Elektroenergetyczne linie średniego napięcia z przypisanym numerem księgowym (...)).

W wyniku rozwoju (rozbudowy) sieci i zmiany połączeń w nomenklaturze technicznej (i księgowej) pozwanego i jego poprzedników, przedmiotowa linia otrzymała początkowo oznaczenie 30 kV, a dopiero w późniejszym okresie jej eksploatacji dokonano przeizolowania na napięcie 15 kV i zmieniono jej nazwę

W 1974 r. przeprowadzono modernizację linii 30 kV F. - J.. W tym czasie m.in. zamontowano na niej bramkę odłącznikową o napięciu 20 kV. Remont polegał na wymianie słupów i przewodów. W pierwotnej wersji słupy były drewniane, a wymieniono je na betonowe. Zmieniany był typ i przekrój przewodów. Przebieg samej linii napowietrznej nie uległ zmianie. Po remoncie w 1974r. wykonywano prace eksploatacyjne i konserwujące (zeznania świadków A. M. i M. S. złożone na rozprawie w dniu 30.10.2015r.)

Protokołem odbioru technicznego z dnia 28 marca 1974 r. linia została przyjęta na stan środków trwałych Zakładów (...). Natomiast całościowy protokół odbioru linii po remoncie miał miejsce w dniu 7 maja 1974 r. (zaświadczenie Lokalizacji Szczegółowej nr 34 wydane przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w R. z dnia 9.06.1959 r. zatwierdzające budowę linii wysokiego napięcia 30 kV F. - J. dla wsi W. k.60; instrukcja szczegółowa linii 30 kV F. - J. z 1971r. k.61-62; protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji robót inwestycyjnych i po kapitalnym remoncie dot. bramki odłącznikowa 20 kV (...) z dnia 28.03.1974 r. k. 63; protokół PT przyjęcia środka trwałego nr (...)z dnia 28.03.1974 r. dot. bramki odłącznikowa 20 kV (...) – k.64; odpisy uzgodnień z grudnia 1973 r. - na okoliczność remontu linii 30 kV F. – J. – k.65; protokół odbioru po remoncie linii 30 kV F. - J. z dnia 7 maja 1974 r. – k. 66).

W 2004r. powodowie na należącej do nich nieruchomości przy ul (...) rozpoczęli inwestycje poprzez budowę stacji dealerskiej - sprzedaż i serwis samochodów z infrastrukturą techniczną przez należącą do nich spółkę (...) sp. z o.o. w R.. Powodowie zezwolili spółce (...) na dokonanie wszelkich zmian na terenie ich nieruchomości (wyjaśnienia i zeznania powoda H. R. złożone w dniu 14.01.2016 i 18.08.2016r)

W umowie nr (...) z dnia 29 czerwca 2007 r. (k.74 in.) Spółka (...) zobowiązała się względem poprzednika prawnego pozwanego do opracowania projektu budowlano-wykonawczego na budowę inwestycji związanej z przyłączeniem instalacji odbiorczej (...) sp. z o.o. do sieci pozwanego tj. do wybudowania linii kablowej SN stanowiącej nawiązanie nowoprojektowanej wewnętrznej stacji transformatorowej 15/0,5 (...) sp. z o.o. do istniejącej linii napowietrznej SN relacji J. -R. (§ 4 pkt 1 umowy).

Decyzją nr (...) z dnia 6 kwietnia 2004 r. Prezydent Miasta R. zatwierdził projekt budowlany i wydał pozwolenie na budowę w/w inwestycji (obejmującej również budowę spornej linii kablowej - decyzja k. 72-73).

Inwestor ((...) sp. z o.o.) przedłożył uprzednią zgodę współwłaścicieli nieruchomości (powodów) na realizację (przez ich nieruchomości) zamierzonego przedsięwzięcia (okoliczność przyznana przez powodów).

Decyzja dotyczyła nie tylko budowy samej stacji dealerskiej, ale także infrastruktury technicznej, która miała zapewnić jej prawidłowe, pełne działanie i korzystanie z niej, tj. wewnętrznej stacji trafo i zasilającej ją linii kablowej, dlatego stwierdzona w jej uzasadnieniu zgoda współwłaścicieli nieruchomości, której dotyczyła była również wyrażona w odniesieniu właśnie do spornego naziemnego kabla energetycznego.

W okresie od maja do 20 lipca 2007r. rozpoczęła się przebudowa linii z napowietrznej na kablową. Nastąpiła zmiana sposobu korzystania z gruntów powodów na potrzeby urządzeń przesyłowych pozwanego (demontaż odcinka napowietrzego i zastąpienie go kablem podziemnym), która doprowadziła do wkopania urządzeń przesyłowych w ziemię przy granicy działek

Jedno przęsło zostało zlikwidowane i został wbudowany kabel podziemny o długości ok. 200m. Firma (...) wykonała pracę na swój rachunek. Firma była investorem a własność kabli została przeniesiona na (...). I. została zakończona w 2012r. (umowa o przyłączenie do sieci energetycznej k.74, protokół odbioru technicznego k.76, opis techniczny k. 77, mapa przedstawiająca przebieg linii kablowej k.79, zeznania świadka - J. K. złożone w dniu 14.01.2016r.).

Od daty budowy do chwili obecnej w/w urządzenia energetyczne na nieruchomości powodów są nieprzerwanie eksploatowane przez przedsiębiorstwo przesyłowe. Za pomocą tych urządzeń pozwany (oraz jego poprzednicy prawni) prowadzi dystrybucję energii elektrycznej, a jego pracownicy dokonują systematycznie przeglądów, konserwacji, remontów i innych czynności eksploatacyjnych (zeznania świadków M. S. i A. M. złożone na rozprawie w dniu 30.10.2016r.)

Linie energetyczne i związane z nimi urządzenia, wybudowane na nieruchomości należącej obecnie do powodów stanowiły własność Skarbu Państwa w ramach jednolitego funduszu własności państwowej, a znajdowały się w dzierżeniu przedsiębiorstw sprawującym zarząd mieniem państwowym (zakładów energetycznych).

Z dniem 1 kwietnia 1958r. zakłady sieci zostały przekształcone w zakłady energetyczne (zarządzenie nr 239 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 r. (znak: OP. 11-6-47) w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakłady (...) oraz połączenia tego przedsiębiorstwa z przedsiębiorstwami podległymi Zarządowi Energetycznemu O. Wschodniego k 87 in).

Jednym z zakładów energetycznych wchodzących w skład w/w przedsiębiorstwa był Zakład (...) z siedzibą w S..

Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 14 lutego 1985 r. doszło do zmiany nazewnictwa przedsiębiorstwa, a następnie zarządzeniem z dnia 22 kwietnia 1985r. Zakład (...) wszedł w skład przedsiębiorstwa (...) (zarządzenie nr 2/O.. Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 14 lutego 1985 r. (OP.24-013-4/85) w sprawie zmiany nazw energetycznych okręgów; zarządzenie nr 8/O.. Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 22 kwietnia 1985r. (ZP.24-013-5/85) w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) k. 99,101).

Następnie zarządzeniem nr(...)Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w S., które następnie zostało w 1993 roku przekształcone w spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) S.A., a po kolejnej zmianie nazwy w 1995 roku ostatecznie występowało w obrocie prawnym pod firmą Zakłady (...) S.A. w S. (; zarządzenie nr (...)Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w S. - k.103;

. Na podstawie decyzji uwłaszczeniowej Wojewody (...) z dnia 17 grudnia 1993 r., znak: G.II. (...) nastąpiło przeniesienie nieruchomości ze Skarbu Państwa na Zakład (...) w S. które były w zarządzie tego przedsiębiorstwa w dniu 5 grudnia 1990r..(uwierzytelniona kserokopia Decyzji Wojewody (...) z dnia 17.12.1993 r., znak: G.II. (...) k. 86).

Dokonana komercjalizacja przedsiębiorstwa państwowego oznaczała z kolei pełną sukcesję prawną na rzecz powstałej spółki prawa handlowego - wówczas o brzmieniu firmy Zakład (...) S.A. w S. (zarządzenia ministra przemysłu k. 105).

Po czym w 1995 r. zmieniono brzmienie firmy na Zakłady (...) S.A. w S. ((...) S.A.).

Poprzednik pozwanego - jako przedsiębiorstwo energetyczne - stanowił do 30.06.2007r. (tj. do momentu rozpoczęcia procesu rozdziału) własność Skarbu Państwa - jako jego jedyne akcjonariusza. (...) była jedyną gałęzią gospodarki, która pozostała (w sensie własnościowym) całkowicie w rękach państwa, jako jego dominium.

Ponieważ prawo energetyczne nałożyło obowiązek rozdzielenia działalności operatora systemu od innych działalności niezwiązanych z przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej (w tym przypadku z obrotem lub sprzedażą energii dokonywaną przez (...) S.A.) stosownie do wymagań zawartych w dyrektywach Unii Europejskiej dotyczących rynku energetycznego, w przyjętej przez (...) S.A. - właściciela (...) S.A. - formie rozdzielenia obszaru dystrybucji i obszaru obrotu założono, że zorganizowana część przedsiębiorstwa obejmująca zadania, funkcje i majątek służące do realizacji zadań operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego zostanie wniesiona aportem do nowo utworzonej spółki.

Z dotychczasowej struktury własnościowej przedsiębiorstw stanowiących własność państwa, utworzono podmiot (pозwanego) wchodzący (obok jego poprzednika) w skład holdingu.

W związku z ww. prawnym obowiązkiem wydzielenia działalności polegającej na obrocie energią elektryczną od działalności w zakresie dystrybucji energii, w grudniu 2006 r. powstała (...) sp. z o.o. w S., nr KRS (...) (odpis KRS k.108-127).

W dniu 30.06.2007r. (...) S.A. (poprzednik pozwanego) wniósł aportem do (...) sp. z o.o. w S. jednostkę organizacyjną sporządzającą samodzielnie bilans, obejmującą całość infrastruktury energetycznej - stacje umiejscowione na nieruchomościach oraz wszystkie pozostałe urządzenia, w tym linie energetyczne służące dostarczaniu, czyli dystrybucji energii elektrycznej (§ 1 aktu notarialnego z 30.06.2007 r. Repertorium A nr (...) - k. 128 in.).

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2008 r. Sąd Rejonowy w Kielcach dokonał wpisu zmiany nazwy z Zakłady (...) Sp. z o.o. na (...) Sp. z o.o. (postanowienie Sądu Rejonowego w Kielcach z 6 sierpnia 2008 r. sygn. akt KI.X NS-REJ.KRS/ (...) k. 164).

Natomiast w dniu 31 sierpnia 2010 r. nastąpiło przejście przez (...) S.A. z siedzibą w L. (spółka przejmująca) spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. (spółka przejmowana) w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych , tj. przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą. Jednocześnie do KRS wpisano, jako oddział (...) S.A. Oddział S.. Zgodnie z art. 494 § 1 Ksh połączenie spółek skutkuje sukcesją uniwersalną w postaci przejścia wszystkich praw i obowiązków spółki przejmowanej na spółkę przejmującą (odpis aktualny z Krajowego Rejestru Sądowego k. 175in. , k.181 in)

Poprzednik pozwanego pozostawał monopolistą na obszarze, stąd wszelka infrastruktura energetyczna (linie, stacje transformatorowe itp.) w okresie do dnia 30.06.2007r. mogły należeć tylko do poprzedników, a od dnia 01.07.2007 r. stały się wyłącznym mieniem poprzednika pozwanego ((...) sp. z o.o.).

L. J. - R. w latach 2007-2010 pozostawała na majątku pozwanego, a zmianie uległa jej nazwa. Przekazanie linii J. - R. z (...) S.A. (poprzednika pozwanego) na majątek (...) S.A. (wyciąg z książki majątkowej pozwanego na rok 1984, 1993 i 1995 - Grupa środków trwałych k.67-69; elektroenergetyczne linie średniego napięcia z przypisanym numerem księgowym (...) wyciąg z załącznika nr 6 do umowy aportowego zbycia przedsiębiorstwa (...) S.A. Operator Systemu Dystrybucyjnego Rep. A (...) - Lp. 94 odnoszący się do I. 30 kV J. - R. k. 71)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty, zeznania świadków oraz powodów. Pomiędzy stronami nie było sporu, że sporne linie przesyłowe na nieruchomości powodów zostały wybudowane co najmniej w połowie lat 70-tych.

Strony jedynie odmiennie interpretowały pewne okoliczności wywodząc z nich podstawę dla uwzględnienia jedynie własnych twierdzeń.

Wobec ograniczenia przez Sąd rozprawy do rozpoznania podniesionego zarzutu zasiedzenia służebności , który ostatecznie została uwzględniony zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy było dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy w celu ustalenia szkody poniesionej przez powodów z tytułu bezumownego korzystania przez pozwanego z ich nieruchomości .

Sąd zważył, co następuje.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa z uwagi na zasiedzenie służebności w zakresie odpowiadającym aktualnie służebności przesyłu przez jego poprzedników prawnych. Wskazywał, że nawet przyjmując złą wiarę przy wejściu w posiadanie nieruchomości powodki, zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w odniesieniu do linii przesyłowej nastąpiło najpóźniej do 7 maja 2004r.

Rozpoznanie tego zarzutu – i jego ewentualne uwzględnienie – polega na ustaleniu przez Sąd, że doszło do zasiedzenia. Ustalenie to następuje wyłącznie w uzasadnieniu orzeczenia i wywołuje skutek wyłącznie między stronami sporu,

doprowadzając do oddalenia powództwa, nie ma natomiast żadnego oddziaływania zewnętrznego, a w szczególności wobec osób trzecich lub w zakresie powagi rzeczy osądzonej.

Za powszechnie przyjęty należy uznać pogląd, że dopuszczalne jest ustalenie faktu zasiedzenia prawa w przypadku, gdy ustalenie tego faktu nie jest przedmiotem sprawy, lecz stanowi przesłankę rozstrzygnięcia.

Sąd może rozpoznać zarzut posiadacza urządzeń przesyłowych, że służebność została nabyta przez zasiedzenie przez jego poprzednika prawnego, niebiorącego udziału w sprawie. Jak już podniesiono, rozpoznanie zarzutu stwarza wyłącznie przesłankę rozstrzygnięcia dotyczącego istoty sporu między uczestnikami postępowania, nie wiąże zatem osób niebiorących udziału w sprawie (uchwała SN z dnia 23 marca 2016r. III CZP 101/15).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do dokumentów, z których pozwany wywodził uprawnienia do korzystania z nieruchomości powodów.

Większość z tych dokumentów ma charakter techniczny. Jedynie decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w R. z 9 czerwca 1959r. zatwierdziło dla przedsiębiorstwa państwowego (...) w K. lokalizację szczegółową budowy stacji transformatorowej i linii wysokiego napięcia na terenie gruntów należących do prywatnych właścicieli w W. K.

W decyzji tej jest mowa o lokalizacji na terenie gruntów należących do prywatnych właścicieli, nawiązuje do decyzji wywłaszczeniowej dotyczących tych gruntów nie precyzując jednak, kogo i w jakim zakresie miałyby dotyczyć.

Niewątpliwie z uwagi na upływ czasu strona pozwana może mieć obiektywne trudności z przedstawieniem kompletnej dokumentacji dotyczącej przedmiotowych inwestycji. Ich brak nie oznacza automatycznie, że przedsiębiorca energetyczny lub jego poprzednik prawny działał bezprawnie stawiając słupy i nieodpłatnie eksploatując nieruchomość należącą do powodki.

Nie może być tytułem posiadania służebności o treści służebności przesyłu decyzja administracyjna, która nie kreuje tego prawa podmiotowego, lecz prowadzi do ograniczenia właściciela w jego uprawnieniach na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, choćby nawet dotyczyła szerokiego władztwa nad cudzą nieruchomością, pozwalając na wkraczanie na nią, wznoszenie na niej urządzeń, konserwowanie ich. Decyzja o pozwoleniu na budowę w żadnym razie nie może być traktowana jako decyzja zezwalająca na wejście na cudzy grunt i legalizująca tę czynność (patrz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r. IV CSK 522/15).

Zagadnienie dotyczące prawnego znaczenia wymagania "wykazania prawa do dysponowania nieruchomością" w rozumieniu prawa budowlanego dla zasiedzenia było przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15 (Biul. SN 2015 nr 11 poz. 10), w której stwierdzono, że wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu właściwych decyzji wydawanych w związku z budową nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze. W uzasadnieniu wskazano, że zrealizowanie inwestycji budowlanej, obojętne czy na własnej, czy na cudzej nieruchomości, wymaga uzyskania pozwolenia, wydawanego przez organy administracji publicznej, po spełnieniu warunków określonych przepisami zaliczanymi do tej gałęzi prawa. Ich obowiązywanie wyznacza właścicielowi, ale też osobie mającej do nieruchomości inne prawo, granice wykonywania uprawnień mieszczących się w zakresie pojęcia korzystania z nieruchomości (art. 140 k.c.).

Z tych względów sam fakt wydania pozwolenia na budowę nie potwierdza automatycznie udzielenia zgody przez właścicieli nieruchomości na wejście na grunt i jego dalsze wykorzystywanie.

Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu Najwyższego zawarty wyroku z dnia 29 kwietnia 2009r., II CSK 560/2008, że nie można uważać za naganne, że obecne zakłady energetyczne, jako spółka handlowa, będąca od wielu lat następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego nie posiada dokumentów wskazujących na tytuł prawny do wszystkich gruntów, na jakich są posadowione słupy i linie energetyczne.

Jeżeli strona przedstawi sądowi inne dokumenty niż orzeczenia lub decyzje, takie jak np. mapy, wykresy, protokoły odbioru inwestycji, to sąd na tej podstawie może ustalić właściwy termin zasiedzenia. Dokumenty te mają bowiem moc dowodową (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2014 r. IV CSK 203/14).

Z przedstawionych kserokopii dokumentów, wynika, że przedsiębiorstwo państwowe, będące poprzednikiem prawnym pozwanej spółki występowało i uzyskiwało zgodę odpowiednich organów na wykorzystanie z gruntów prywatnych pod urządzenia elektryfikacyjne. Wprawdzie nie daje to dostatecznych podstaw do przyjęcia, że dokumenty obejmowały również grunty należące do powodów, ale daje powody do przypuszczenia, że stawianie wielkich instalacji energetycznych, na rozległych przestrzeniach, w koniecznych warunkach zgodności w ówczesnym czasie także z planami zagospodarowania przestrzennego i obciążające budżet państwa, nie mogło następować samowolnie i bezprawnie.

Przedstawione przez pozwanego dokumenty odbioru robót dotyczących przebudowy linii napowietrznej z dnia 7 maja 1974r. (k. 61-70) pozwalają Sądowi na ustalenie, że urządzenia przesyłowe znajdowały się, co najmniej w tej dacie na gruntach należących obecnie do powodów.

Powodowie nie negowali tego faktu wskazując w pozwie, że w 1974r. posiadaczem służebności był skarb państwa, a posiadanie było uzyskane jednak w złej wierze (uzasadnieni pozwu k.5).

W rozpatrywanej sprawie powodowie nie przedstawili dokumentów, ani decyzji o braku zgody swoich z kolejnymi poprzednikami na korzystanie z gruntów, ani żądań, kierowanych do przedsiębiorstwa energetycznego, jeszcze państwowego, o pokazanie takiej zgody w okresie zajmowania przez nie gruntów prywatnych, ani domagania się jakiegось odszkodowania za ponoszone straty, ani wreszcie - dowodu wniesienia powództwa windykacyjnego lub negatoryjnego, skoro twierdzili, że instalacje energetyczne były stawiane bezprawnie.

Powodowie nabywając przedmiotowe grunty w latach 2000-2014r. widzieli posadowione słupy elektroenergetyczne (podporowe) i rozwieszone na nich przewody, a także niewykorzystanie gruntów rolnych pod nimi i wokół nich bez domagania się jakichkolwiek dokumentów poświadczających uprawnienia do gruntów albo też świadczeń pieniężnych z tytułu korzystania z nich.

Powyższe w przekonaniu Sądu pozwala na skorzystanie z możliwości, jakie daje art. 231 k.p.c. i przyjęcie, że posadowienie linii energetycznych na nieruchomości należącej obecnie do powodów nie było bezprawne i poprzedzone zostało wydaniem stosownych decyzji administracyjnych (wyrok SN z dnia 26 września 1973 r. III PRN 43/73 LexPolonica nr 322102; postanowienie SN z dnia 17 października 2000 r. I CKN 1196/98 LexPolonica nr 385106; wyrok SN z dnia 3 grudnia 2003 r. I CK 297/2003 Monitor Prawniczy 2006/3 str. 147).

W sytuacji rozważania zarzutu zasiedzenia służebności, podniesionego przez stronę pozwaną i przyjęcia odpowiedniego terminu zasiedzenia, decydujące znaczenie ma istnienie dobrej bądź złej wiary w momencie przeprowadzenia inwestycji i objęcia w posiadanie nieruchomości (służebności) oraz wynikające z przepisu art. 7 k.c. domniemanie dobrej wiary posiadacza.

Domniemanie to wzruszyć może jedynie dowód, że posiadacz w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu wiedział lub mógł się dowiedzieć o tym, że narusza prawo innej osoby. Oznacza to konsekwentnie, że późniejsze dowiedzenie się przez posiadacza lub jego poprzednika o stanie rzeczy skutkującym zmianą dotychczasowego przekonania, że posiadaniem niczyjego prawa nie narusza lub narusza (dobrej na złą wiarę lub odwrotnie) dla biegu terminu zasiedzenia nieruchomości jest okolicznością irrelevantną.

W wyroku z dnia 10 lipca 2013 r. w sprawie V CSK 320/12 (LEX nr 1391372) Sąd Najwyższy wskazał, że dobrej wiary zasiadającego posiadacza nie wyłącza wiedza o prawie własności, przysługującym osobie trzeciej. Występuje ona wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza on cudzego prawa.

W przekonaniu Sądu powodowie nie zdołali w niniejszej sprawie, obalić, wynikającego z art. 7 k.c. domniemania dobrej wiary przez wykazanie, że oni lub poprzedni właściciel nieruchomości sprzeciwiali się budowie urządzeń przesyłowych na gruncie. W ocenie Sądu przedsięwzięcie państwowe przystępując do realizacji inwestycji na terenie nieruchomości powodów i następnie obejmując je w posiadanie, objęło w dobrej wierze posiadanie służebności odpowiadającej obecnie treści służebności przesyłu (art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 352 k.c.).

Rozważając dalej skuteczność podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu zasiedzenia służebności należy odwołać się do treści art. 292 k.c., zgodnie, z którym służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia.

Przyjmuje się, że trwałym i widocznym urządzeniem w rozumieniu tego przepisu jest tylko rezultat świadomego działania człowieka (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 1969 r., II CR 516/68, OSNC 1969 Nr 12, poz. 220), w zasadzie wytwór posiadacza służebności, a nie właściciela nieruchomości, z której posiadacz służebności korzysta (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 1974 r., III CRN 94/74, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998 r., I CKN 543/97, nie publ).

W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy, rozważając problem zakresu korzystania przez przedsiębiorcę z cudzej nieruchomości, jako przesłanki prowadzącej do zasiedzenia przez niego służebności gruntowej odpowiadającej swą treścią służebności przesyłu zwrócił uwagę, że wymagania przewidziane w art. 292 k.c. spełnia każde urządzenie materialne, odpowiadające treści służebności pod względem gospodarczym, umożliwiające korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie służebności i usytuowane na obcej nieruchomości lub w inny sposób wkraczające w jej sferę (postanowienie z dnia 4 października 2006 r., sygn. akt II CSK 119/06, Monitor Prawniczy 2006 nr 21. s. 1128),

Podkreślenia wymaga, że posiadanie służebności nie musi być wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb, tak jak ma to właśnie miejsce w przypadku służebności przesyłu (budowa , remonty , okresowa konserwacja)..

W rozważanych w niniejszej sprawie okolicznościach nie ulega wątpliwości, że urządzenia przesyłowe na nieruchomości powódki zostały wzniesione już pod koniec lat 50-tych, a zostały przebudowane (wymiana słupów podporowych i linii przesyłowych) w 1974 roku. Ich rozmiar wyklucza możliwość przyjęcia, że zostały wzniesione w sposób niezauważalny dla właściciela gruntu.

Wiedza właściciela, wynikająca ze świadomości pobudowania urządzenia, fizycznej możliwości stwierdzenia obecności tego urządzenia oraz możliwości zapoznania się z mapami dokumentującymi jego przebieg, mogą w okolicznościach konkretnej sprawy wypełniać wymogi przewidziane w art. 292 k.c. dla nabycia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Niewątpliwie przedsiębiorca posiada nieruchomość w zakresie służebności przesyłu od chwili wejścia na grunt w celu wybudowania urządzenia służącego do przesyłania energii elektrycznej. Okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego, odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹ -305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 maja 2013 r. w sprawie III CZP 18/13, OSNC 2013 z. 12 poz. 139, LEX 1316046).

W niniejszej sprawie powodowie nigdy nie zaprzeczyli okolicznościom, że początkowo przedsiębiorstwa państwowe, a później ich następcy byli dysponentami linii przesyłowych i korzystali nieprzerwanie z gruntów należących do strony powodowej w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, wynikającej z lokalizacji linii energetycznych.

Wskazać należy, że także przed transformacją ustrojową dokonaną w 1989 r. powszechnie przyjmowano, iż właściciel nieruchomości, na której ma być zrealizowana inwestycja państwowa jest stroną postępowania administracyjnego i powinna być mu doręczona decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy wywłaszczeniowej z 1958 r., którą może on skutecznie kwestionować w tym postępowaniu (por. m.in. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego - Ośrodek

Zamiejscowy w Krakowie z dnia 19 stycznia 1982 r. SA/Kr 517/81 ONSA 1982/1 poz. 11 oraz z dnia 23 marca 1983 r. SA/Kr 58/83 ONSA 1983/1 poz. 17).

Zarzut niedoręczenia takiej decyzji, choć nie został sformułowany przez stronę powodową, mógłby być podniesiony jedynie w postępowaniu administracyjnym, nie zaś w postępowaniu sądowym, w którym przesłanką rozstrzygnięcia jest ostateczna decyzja administracyjna niepodważona we właściwym trybie.

Pomimo występujących początkowo rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 31 marca 2004 r., sygn. akt II CK 102/34, niepubl.; z dnia 9 marca 2007 r., II CK 457/06, niepubl.) ostatecznie przeważał pogląd, iż właścicielowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie przez posiadacza służebności w złej wierze z należącej do niego nieruchomości, niezależnie od zgłoszenia roszczenia określonego w art. 222 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 29/05, OSNC 2006/4/64 oraz wyrok z tego samego dnia w sprawie III CSK 685/04, niepubl.; wyroki: z dnia 8 grudnia 2006 r., V CSK 296/06, niepubl.; z dnia 28 listopada 2008 r., II CSK 346/08, niepubl.; z dnia 29 kwietnia 2009 r., II CSK 560/08, niepubl.; z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 594/08, niepubl.; z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 459/08).

Podstawą prawną tego roszczenia stanowią odpowiednio stosowane z mocy art. 230 k.c. przepisy art. 224 i 225 k.c., dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy. Tę podstawę prawną roszczenia przyjął Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 10 lipca 1984r. mającej moc zasady prawnej w sprawie III CZP 20/84 (OSNCP 1984/12/209) .

Roszczenia powodów wiążą się więc nie tylko z korzystaniem z ich własności przez stronę pozwaną, czego ona nie neguje, ale z zarzucaniem jej złej wiary, wymaganej przez art. 225 k.c. dla dochodzenia świadczeń z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy.

Przedsiębiorca energetyczny, któremu się nie dowiedzie, że on lub jego poprzednik prawny działał bezprawnie stawiając słupy i nieodpłatnie eksploatując linię energetyczną w zakresie odpowiadającym treści służebności jest zobowiązany do zapłacenia wynagrodzenia za korzystanie z tych gruntów od chwili dowiedzenia się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o to wynagrodzenie (art. 224 § 2 zd. 1, art. 222 § 2 i art. 352 k.c. (patrz wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 29 kwietnia 2009 r. II CSK 560/2008).

Zaznaczyć jednak należy, że w orzecznictwie prezentowane są także poglądy przeciwne zgodnie, z którymi, korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nawet realizowane w dobrej wierze, nie wyłącza - o ile nie uczynią tego strony - uprawnienia właściciela do żądania wynagrodzenia (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 lipca 2010 r. I ACa 506/10 LEX nr 756623, wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 września 2005 r. II CK 61/2005)

Podstawą obliczenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości są pożytki cywilne, jakie z tej nieruchomości mogła uzyskać strona powodowa zawierając umowę najmu czy też dzierżawy nieruchomości będącej w takim stanie, w jakim była w okresie, za jaki żąda wynagrodzenia.

W ocenie Sądu korzystanie przez pozwaną spółkę i jej poprzedników prawnych w tym Skarb Państwa z gruntu, nad którym sporne linie przebiegają odpowiadało treści służebności - obecnie służebności przesyłu (art. 305¹ i nast. kc), zaś poprzednio treści służebności gruntowej (art. 285 k.c.) w zakresie, w jakim prawo własności linii energetycznej wymagało korzystania z nieruchomości powodów i stanowiło ograniczenie ich własności.

Jak trafnie wskazuje się w literaturze i co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 maja 2006 r. IV CSK 149/2005 (LexPolonica nr 409449), przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na względzie, że zgodnie z art. 292 k.c., do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio.

Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, władanie zaś w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne.

To, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa zostało jednoznacznie przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 12 grudnia 2008 r. II CSK 389/08 LEX nr 484715, postanowienie z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Pr. 2006, nr 19, s. 1016 - także wyrok z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, niepubl., oraz uchwała z dnia z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142).

Pogląd ten podtrzymany został w uchwale z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 (nie publ.), w której Sąd Najwyższy uznał wprost, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu tego zapatrywania Sąd Najwyższy wskazał, że ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, bezprzedmiotowe jest oznaczenie "nieruchomości władającej".

Za ugruntowany należy uznać pogląd, że ubiegający się o nabycie służebności przez zasiedzenie może zaliczyć do niego okres korzystania z niej przez poprzednika. Aktualny posiadacz służebności nie może jednak skorzystać z tego zaliczenia, jeśli jego poprzednik wcześniej już nabył ją przez zasiedzenie.

Posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i mogło prowadzić do zasiedzenia.

W uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r. III CZP 30/2007 (OSNC 2008/5 poz. 43) stwierdzono, że władanie cudzą rzeczą przez Skarb Państwa, uzyskane w ramach sprawowania władztwa publicznego, może być posiadaniem samoistnym prowadzącym do zasiedzenia.

Sąd podziela też pogląd, że dostarczanie przez państwowe przedsiębiorstwa energetyczne energii elektrycznej oraz budowa i konserwacja urządzeń do tego służących było wykonywane w ramach działalności gospodarczej państwa, a więc w ramach dominium, a nie w ramach władczych uprawnień.

Jeszcze przed podjęciem przytoczonej już uchwały pełnego Składu Izby Cywilnej z dnia 26 października 2007 r. III CZP 30/2007 (OSNC 2008/5 poz. 43), w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone było stanowisko, że osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. mając status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po dniu 1 lutego 1989 r. doliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty. Stanowisko to wyrażone zostało w szczególności właśnie w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych i innych przedsiębiorstw przesyłowych, które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a więc w istocie były dzierżycielami w rozumieniu art. 338 k.c. oraz ze względu na treść art. 128 k.c. nie mogły nabyć na swoją rzecz własności ani innych praw rzeczowych (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r. IV CSK 149/2005 LexPolonica nr 409449 i z dnia 8 czerwca 2005 r. V CK 680/2004 LexPolonica nr 1631270, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r. I CSK 11/2005 Biuletyn Sądu Najwyższego 2006/5 i z dnia 10 kwietnia 2008 r. IV CSK 21/2008 LexPolonica nr 1879481).

Trzeba więc stwierdzić, że objęcie w posiadanie służebności przesyłu przez poprzedników prawnych strony pozwanej oraz jej posiadanie odbywało się w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa działającego w ramach dominium, a nie imperium i w związku z tym pozwany, na podstawie art. 176 § 1 w związku z art. 292 k.c., może dla wykazania zasiedzenia wskazywać okres posiadania służebności przesyłu posiadanie tej służebności przez jego poprzedników prawnych, trwające co najmniej od dnia 7 maja 1974r. (data odbioru technicznego linii po przebudowie i nabycie przez nich służebności).

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że do 1 lutego 1989 r. przedsiębiorstwa państwowe sprawowały zarząd mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, co w istocie było dzierżeniem w rozumieniu art. 338 kc. Dopiero z dniem 1 lutego 1989 r. przedsiębiorstwa państwowe mogły nabywać dla siebie własność nieruchomości i innych praw rzeczowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r. I CSK 11/2005 Biuletyn Sądu Najwyższego 2006/5).

Jeżeli w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11), przedsiębiorstwo państwowe korzystało bez tytułu prawnego z cudzej nieruchomości (niepaństwowej) w zakresie niezbędnym do obsługi i eksploatacji wybudowanych przez to przedsiębiorstwo urządzeń przesyłowych, to było ono posiadaczem służebności gruntowej podobnej do służebności przesyłu w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. co mogło prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w z w. z art. 172 k.c.) (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasady prawnej - z dnia 18 czerwca 1991 r., III CZP 38/91, OSNC 1991, nr 10-12, poz. 118; wyrok siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2009 r., I CSK 333/07, OSNC-ZD 2009, Nr 4, poz. 15 wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/112, niepubl., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08, OSNC 2010, Nr 1, poz. 15, z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 183/11, niepubl. i z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 183/11, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. IV CSK 293/14, LEX nr 1663414. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10).

Opisany stan faktyczny mógł prowadzić do nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu w drodze zasiedzenia z tym zastrzeżeniem, że jeśli przed dniem 1 lutego 1989 r. zrealizowały się przesłanki pozwalające na stwierdzenie zasiedzenia tej służebności, zwłaszcza gdy upłynął stosowny okres posiadania, służebność tę nabywał Skarb Państwa, a nie przedsiębiorstwo państwowe (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09, OSNC 2010, Nr 5, poz. 64, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/09, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08, nie publ., z dnia 9 maja 2003 r., V CK 24/03, nie publ., z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, nie publ. i z dnia 16 października 2009 r., II CSK 103/09, nie publ.).

Jeżeli do tego nie doszło, a po dniu 1 lutego 1989 r. utrzymywał się na nieruchomości niepaństwowej opisany dotychczasowy stan faktyczny, po upływie stosownego czasu, determinowanego dobrą lub złą wiarą posiadacza służebności, możliwe było nabycie przez zasiedzenie przez przedsiębiorstwo państwowe lub jego następcę prawnego, służebności gruntowej podobnej do przesyłu, a po dniu 3 sierpnia 2008 r. - służebności przesyłu. Okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. podlega bowiem doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (por. uchwała składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, Nr 12, poz. 139).

Z ustaleń Sądu wynika, że taka sytuacja faktyczna miała miejsce w rozpoznawanej sprawie Należało więc uznać, że przedsiębiorstwo państwowe posiadało służebność gruntową związaną z wybudowanymi i przebiegającym przez działki powodów odcinka linii napowietrznej co najmniej od dnia 7 maja 1974r.

Zakłady energetyczne (w różnej formie organizacyjnej) korzystały więc przez długi okres na nieruchomości należącej obecnie do powodów z trwałych widocznych urządzeń w postaci linii napowietrznych i słupów energetycznych, za

pomocą których przesyłano energię elektryczną, remontowały te urządzenia, a ich uprawnienia w tym zakresie nie były kwestionowane przez właścicieli gruntu.

O długości okresu niezbędnego do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia decyduje kwalifikacja charakteru jej posiadania przez przedsiębiorcę przesyłowego, a więc czy było to posiadanie w dobrej czy w złej wierze z uwzględnieniem domniemania prawnego wynikającego z art. 7 k.c. oraz skutków tego domniemania prawnego płynących z art. 234 k.p.c.

Kodeks cywilny, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1965 r., wprowadził w przepisie art. 172 k.c. termin zasiedzenia przy dobrej wierze - 10 lat, zaś przy złej wierze - 20 lat i terminy te obowiązywały do zmiany art. 172, wprowadzonej ustawą z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 z późn. zm.) na mocy której terminy te wynoszą obecnie 20 i 30 lat. Te krótsze terminy stosuje się, gdy zasiedzenie nastąpiło przed wejściem w życie wyżej wymienionej noweli, tj. przed dniem 1 października 1990 r. Jeśli natomiast bieg zasiedzenia rozpoczął się, ale nie zakończył przed tą datą, mają zastosowanie terminy 20 i 30 lat (art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r.). Nie ulega wątpliwości, że początek biegu terminu zasiedzenia datuje się na okres, kiedy to przedsiębiorstwo państwowe, objęło w posiadanie urządzenia przesyłowe, a tym samym i nieruchomości powodów w zakresie, w jakim urządzenia te przebiegały. Posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości, na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 k.c. i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w zw. z art. 172 k.c.). (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10, LEX nr 1096048).

W ocenie Sadu na podstawie wcześniejszych rozważań należało przyjąć dobrą wiarę co do ich usytuowania i Skarb Państwa zasiedział służebności gruntowe o treści odpowiadającej służebności przesyłu w odniesieniu do przedmiotowej najpóźniej do 7 maja 1984r.

Nawet przyjmując złą wiarę co do usytuowania tych linii poprzednik prawny pozwanego Zakłady (...) S.A. w S. zasiedziały ja najpóźniej 7 maja 2004r.

Powodowie nie wykazali, aby do tego momentu nastąpiło zdarzenie powodujące przerwę biegu zasiedzenia.

Z ustaleń Sądu wynika, że utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w S. w 1989 roku i nastąpiło jego wyodrębnienie majątkowe (zarządzenie ministra przemysłu k.103).

Zakład ten został przekształcony w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa aktem przekształcenia w 1993 r., na podstawie ustawy z 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 69), a po kolejnej zmianie nazwy w 1995 roku ostatecznie występowało w obrocie prawnym pod firmą Zakłady (...) S.A. w S..

Na skutek przekształcenia spółka wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki swojego poprzednika prawnego, co wynika z brzmienia art. 5 ustawy. Także zgodnie z ustawą z 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397) spółka wstąpiła we wszystkie stosunki prawne, których podmiotem było przedsiębiorstwo państwowe, bez względu na charakter prawny tych stosunków.

Spółka akcyjna będąca następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego wchodziła zatem w jego sytuację prawną w tym także co do posiadania urządzeń przesyłowych jako części zorganizowanego przedsiębiorstwa (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 49/92, OSNC 1992, Nr 11, poz. 200 i uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r., III CSK 319/09, OSNC-ZD 2011, Nr 3, poz. 36).

W ocenie Sądu strona pozwana w dostateczny sposób wykazała, że jest następcą prawnym wskazanych podmiotów i jej posiadanie urządzeń przesyłowych jest zgodne z prawem.

Natomiast akceptacja działań związanych z posadowieniem linii na terenie działek, przy braku możliwości przedstawienia po tylu latach stosownej dokumentacji przez stronę pozwaną, uzasadniałaby przyjęcie zasadności

żądania zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z tych gruntów dopiero od chwili wezwania do zapłaty o to wynagrodzenie (patrz wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 29 kwietnia 2009 r. II CSK 560/2008, porównaj wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 października 2008 r. I ACa 437/2008).

Założenie trwałego i widocznego urządzenia, jak zasadnie podkreśla się w orzecznictwie, ma stanowić ostrzeżenie dla właściciela nieruchomości, że jeżeli dalej będzie tolerował taki sposób korzystanie z jego nieruchomości, to może dojść do jej obciążenia służebnością. Fakt, że właściciel nie korzysta przez długi czas z przysługującej mu ochrony negatoryjnej pozwala zatem przyjąć, że aprobuje istniejący stan faktyczny (por. np. wyrok TK z dnia 25 maja 1999 r., sygn. akt SK 9/98, publ. OTK 1999, nr 4, poz. 78; postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2006 r., sygn. akt III CSK 38/05, publ. OSP 2006, nr 10, poz. 114.)

Zdaniem Sądu, dopiero od chwili dokonanego przez powodów wezwania o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu w zakresie odpowiadającym treści służebności należałoby pozwanego uważać za osobę będącą w złej wierze (art. 224 § 2 k.c.). Od tej chwili byłby on zobowiązany do zapłacenia wynagrodzenia.

Podnieść także należy, że obciążenie nieruchomości prawem rzeczowym ograniczonym w postaci służebności za wynagrodzeniem następuje w wyniku umowy, orzeczenia sądowego albo decyzji administracyjnej. Jedyne wyjątkiem nabycia z mocy prawa tej służebności odnosi się do zasiedzenia służebności (art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 292 k.c.).

Pozwana spółka argumentowała, że w stanie faktycznym sprawy, w sytuacji gdy doszło już do zasiedzenia służebności przesyłu, roszczenia uzupełniające powodów w stosunku do niej wygasły i nie mogą być skutecznie dochodzone także za okres przed upływem terminu zasiedzenia.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 258/11 LEX nr 1125088, że nabycie własności rzeczy przez posiadacza kosztem właściciela jest - w razie ziszczenia się przesłanek zasiedzenia - usprawiedliwione ochroną porządku publicznego, pozwala uznać przepisy o zasiedzeniu, mimo iż nie przewidują one dla właściciela rekompensaty utraconej własności, za zgodne z art. 31 ust. 3 Konstytucji. W związku z czym nabycie służebności przesyłu przez zasiedzenie nie rodzi po stronie osoby która nabyła to prawo obowiązku ekwiwalentnego świadczenia na rzecz właściciela obciążonej nieruchomości.

Prawo nabyte przez zasiedzenie jest prawem nowym, które powstaje na skutek zdarzeń istniejących wyłącznie po stronie posiadacza. Między prawem nabytym, a prawem utraconym nie ma zależności. Z chwilą utraty własności w wyniku zasiedzenia poprzedniemu właścicielowi nie przysługują względem posiadacza, który stał się właścicielem, roszczenia określone w art. 224 i 225 k.c. Takie ukształtowanie stosunków pomiędzy poprzednim właścicielem, a nabywcą własności w drodze zasiedzenia wynika z pierwotnego charakteru nabycia, jakim jest zasiedzenie. Zasiedzenie wywołuje skutki w zakresie prawa własności lub innego prawa rzeczowego (por. Edward Janeczko - Zasiedzenie; Zielona Góra 2002, s. 11, 197 i dalsze czy Stanisław Rudnicki -Nabycie przez zasiedzenie LexisNexis Warszawa 2007 r., s. 118).

Cel i funkcja zasiedzenia polega na uporządkowaniu sytuacji prawnej przez usunięcie długotrwałej niezgodności pomiędzy stanem posiadania a stanem prawnym. Instytucja ta służy zarówno ochronie praw osób innych, niż właściciel nieruchomości jak i zapewnieniu porządku publicznego i jego bezpieczeństwu. Trybunał Konstytucyjny w wyroku SK 9/98 uznał art. 292 k.c. za zgodny z art. 64 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu wyroku wskazał również, że wprowadzenie przejścia prawa objętego służebnością gruntową ma miejsce w następstwie samoistnego posiadania rzeczy przez okres wymieniony w ustawie i nie jest uzależnione od otrzymania jakiegokolwiek świadczenia przez osobę, której prawo dotychczas przysługiwało, ale za takim rozwiązaniem przemawia konieczność zapewnienia porządku prawnego i stabilizacji stosunków prawnych. Takie też stanowisko prezentuje doktryna i judykatura w odniesieniu do nabycia przez zasiedzenie prawa własności nieruchomości - następuje ono bez jakiegokolwiek ekwiwalentu na rzecz dotychczasowego właściciela nieruchomości. Nie przysługują także takiemu właścicielowi wobec posiadacza, który nabył własność nieruchomości przez zasiedzenie, roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy bez tytułu prawnego, w okresie poprzedzającym dzień zasiedzenia.

Podsumowując orzecznictwo sądowe, w tym przywołane powyżej, zgodnie przyjmuje, że upływ terminu zasiedzenia wyłącza możliwość dochodzenia wynagrodzenia za korzystanie z cudzej nieruchomości także w okresie jego biegu. Tak więc jeżeli doszło również do zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu roszczenie uzupełniające wygasa i nie może być skutecznie dochodzone także za okres sprzed zasiedzenia (patrz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011 r., III CZP 7/11, uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2006 r., III CZP 19/06, wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 258/11 oraz wyrok z dnia 10 lipca 2013 r., V CSK 320/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 września 2013 r. I ACa 425/13 OSAŁ 2013/4/34; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 lipca 2014 r. I ACa 237/14).

Dlatego roszczenie powodów o zapłatę wynagrodzenia za okres przed wytoczeniem powództwa, gdy do zasiedzenia służebności doszło przed wniesieniem pozwu, nie znajduje uzasadnienia i podlegało oddaleniu (pkt 1 wyroku).

Żądanie to nie jest zasadne także, co do linii kablowej.

Pozwany, nie był inicjatorem w zakresie zmiany sposobu przeprowadzenia linii napowietrznej przez grunty powodów, nie miał też w tym żadnego interesu, tym bardziej, że ze względu na znaczny upływ czasu od jej posadowienia, legitymował się - skutecznym względem właściciela nieruchomości - tytułem prawnym do korzystania z jego nieruchomości w zakresie służebności przesyłu wynikającym z zasiedzenia.

Wyrażając zgodę na zmianę przebiegu linii energetycznej napowietrzanej uwzględnił wyłącznie wolę wnioskodawcy - (...) sp. z o.o. w R., która działała na zlecenie powodów jako jej właścicieli.

Dla spółki kwestia przebudowy linii z napowietrzanej na kablową była bardzo istotna z punktu widzenia zamierzeń budowlanych.

Z całokształtu regulacji służebności wynika, że powinna ona w możliwie najmniejszym stopniu stanowić uciążliwość dla nieruchomości obciążonej (por. art. 288 i 195 § 2 k.c.). Realizacji tej zasady służy także art. 291 k.c., który dotyczy zmiany treści lub sposobu wykonywania służebności gruntowej z ważnej potrzeby gospodarczej po stronie nieruchomości obciążonej, na żądanie jej właściciela.

W wypadku nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie, właściciel nieruchomości obciążonej również może żądać zmiany sposobu jej wykonywania, jeśli ważna potrzeba gospodarcza powstała po posadowieniu urządzeń przesyłowych. Wynagrodzenie za zmianę sposobu wykonywania służebności przesyłu może uwzględniać koszty przeprowadzenia tej zmiany (patrz chwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2010 r. III CZP 36/10 OSNC 2010/12/163, LEX nr 578579, Biul.SN 2010/6/9).

W okolicznościach niniejszej sprawy powodowie wobec zasiedzenia służebności mogliby wobec braku zgody pozwanej spółki na przebudowę linii wystąpić do sądu o zmianę treści służebności obciążającej nieruchomość powodów przysługującej pozwanemu w ten sposób, że w miejsce uprawnienia do utrzymywania napowietrznej linii energetycznej ustanowił dla pozwanego prawo do posadowienia na nieruchomości powodów podziemnej linii energetycznej o tej samej mocy, która przebiegać będzie wzdłuż granic nieruchomości, za wynagrodzeniem

Uwzględnienie zarzuty zasiedzenia służebności podniesionego przez stronę pozwana czyni bezzasadnym także żądanie usunięcia przedmiotowych linii przesyłowych ponieważ pozwany legitymuje się tytułem nakazującym znoszenie przez powodów jako właścicieli nieruchomości korzystanie z niej przez pozwanego w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne Sąd oddalił powództwo w całości (pkt 1 wyroku)

Strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.), w tym także wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym (art. 98 § 3 k.p.c.). Obie strony niniejszego postępowania zgłosiły żądania zasądzenia na ich rzecz poniesionych kosztów od przeciwnika.

Na podstawie § 6 punkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) - Dz. U. 2002, Nr 163, póź. 1349 ze zm. minimalne wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego wynosi w niniejszej sprawie 7200zł. za prowadzenie sprawy w pierwszej instancji. Pozwanemu należy się także zwrot uiszczonych opłaty skarbowej od pełnomocnictwa - 17zł.

Łącznie więc Sąd obciążył powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej w wysokości 7217,00zł (pkt 2 wyroku).

/na oryginale właściwy podpis/